

**Түркістан облысының санитариялық-эпидемиологиялық бақылау
департаментінің жиналыс**

ХАТТАМАСЫ №9

Түркістан қ.

21 тамыз 2026 жыл

Басталу уақыты: 16 сағ. 00 мин

Төраға:

Алимкулов Закредин Нурханович
(Т.А.Ә.)

Хатшы:

Әбутәліп Ақмырза Ерхасенұлы
(Т.А.Ә.)

Қаралатын мәселенің мазмұны

- 1.ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Заңының талаптарын қатаң сақтауы
2. Мемлекеттік қызметшілердің Әдеп нормаларын қатаң сақтауы

Қатысушы тұлғалар

Департаменттің бөлім, аудан, қалалық басшылары және қызметкерлер. Аудандық, қалалық басқармалардың қызметкерлері ZOOM видео-байланыс жүйесі арқылы қатыстырылды.

Төраға З.Алимкулов

Мемлекеттік қызметшілер міндетті түрде Әдеп нормаларын қатаң түрде сақтау керек. Мемлекеттік қызмет атқару қоғам мен мемлекет тарапынан ерекше сенім білдіру болып табылады және мемлекеттік қызметшілердің моральдық-әдептілік бейнесіне жоғары талаптар қояды. Қоғам мемлекеттік қызметші өзінің барлық күш-жігерін, білімі мен тәжірбиесін өзі жүзеге асыратын кәсіби қызметіне жұмсайды, өзінің Отаны – Қазақстан Республикасына қалтқысыз әрі адал қызмет етеді деп сенеді. Кодекс халықтың мемлекеттік органдарға сенімін нығайтуға, мемлекеттік қызметте өзара қарым-қатынастың жоғары мәдениетін қалыптастыруға және мемлекеттік қызметшілердің әдепсіз мінез-құлық жағдайларының алдын алуға бағытталған. Мінез-құлықтың жалпы стандарттары

Мемлекеттік қызметшілер:

- 1) Қазақстан халқының бірлігі мен елдегі ұлтаралық келісімді нығайтуға ықпал етуге, мемлекеттік және басқа тілдерге, Қазақстан халқының салт-дәстүрлеріне құрметпен қарауға;

2) адал, әділ, қарапайым болуға, жалпы қабылданған моральдық-әдептілік нормаларын сақтауға, азаматтармен және әріптестерімен қарым-қатынаста сыпайылық пен әдептілік танытуға;

3) өздері қабылдайтын шешімдердің заңдылығы мен әділдігін қамтамасыз етуге;

4) жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделерін қозғайтын шешімдерді қабылдаудың ашықтығын қамтамасыз етуге;

5) мемлекет мүддесіне нұқсан келтіретін, мемлекеттік органдардың жұмыс істеу тиімділігіне кедергі жасайтын немесе тиімділігін төмендететін іс-әрекеттерге қарсы тұруға;

6) қызметтік міндеттерін тиімді атқару үшін өзінің кәсіби деңгейі мен біліктілігін арттыруға, Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген шектеулер мен тыйымдарды сақтауға;

7) өзінің іс-әрекетімен және мінез-құлқымен қоғам тарапынан айтылатын сынға себепкер болмауға, сынағаны үшін қудалауға жол бермеуге, орынды сынды кемшіліктерді жою мен өзінің қызметін жақсарту үшін пайдалануға;

8) жеке сипаттағы мәселелерді шешу кезінде мемлекеттік органдардың, ұйымдардың, мемлекеттік қызметшілер мен өзге де адамдардың қызметіне ықпал ету үшін өзінің қызметтік жағдайын пайдаланбауға;

9) шындыққа сәйкес келмейтін мәліметтерді таратпауға;

10) мемлекеттік меншіктің сақталуын қамтамасыз етуге, өзіне сеніп тапсырылған мемлекеттік меншікті, автокөлік құралдарын қоса алғанда, ұтымды, тиімді және тек қызметтік мақсатта ғана пайдалануға;

11) қызметтік тәртіпті бұлжытпай сақтауға, өзінің қызметтік міндеттерін адал, бейтарап және сапалы атқаруға, жұмыс уақытын ұтымды және тиімді пайдалануға;

12) мемлекеттік қызмет көрсету сапасын арттыру бойынша тұрақты түрде шаралар қабылдауға, мемлекеттік көрсетілетін қызметтердің тұтынушысы ретінде толығымен халықтың сұранысына бағдар ұстануға;

13) жасағаны үшін заңнамада тәртіптік, әкімшілік немесе қылмыстық жауаптылық көзделген құқық бұзушылықтар мен теріс қылықтарды жасауға жол бермеуге;

14) іскерлік әдепті және ресми мінез-құлық қағидаларын сақтауға тиіс.

Мемлекеттік қызметшілердің сырт келбеті олардың қызметтік міндеттерін орындау кезінде мемлекеттік аппараттың беделін нығайтуға ықпал етуге, іскерлікпен, ұстамдылықпен және ұқыптылықпен ерекшеленетін жалпы қабылданған іскерлік талаптарына сай болуға тиіс. Мемлекеттік қызметшілер қызметтік жағдайларын және онымен байланысты мүмкіндіктерді қоғамдық және діни бірлестіктердің, басқа да коммерциялық емес ұйымдардың мүдделеріне, оның ішінде өзінің оларға көзқарасын насихаттау үшін пайдаланбауға тиіс. Мемлекеттік қызметшілер, оның ішінде басшы лауазымдарды атқаратындар, ұжымда өз діни көзқарасын ашық көрсете алмайды, бағынысты қызметшілерді қоғамдық және діни бірлестіктердің,

басқа да коммерциялық емес ұйымдардың қызметіне қатысуға мәжбүрлей алмайды.

Мемлекеттік қызметшілер қызметтен тыс уақытта:

1) жалпы қабылданған моральдық-әдептілік нормаларын ұстануға, қоғамға жат мінез-құлық, оның ішінде қоғамдық орындарда адамның қадір-қасиетін және қоғамдағы адамгершілікке нұқсан келтіретін масаң күйде болу жағдайларына жол бермеуге;

2) қарапайым болуға, тиісті көрсетілетін қызметтерді алу кезінде өзінің лауазымдық жағдайын баса көрсетпеуге және пайдаланбауға;

3) өз тарапынан қоғамдағы адамгершілікке, тәртіпке және қауіпсіздікке қол сұғушылыққа әкелетін заңнама талаптарын бұзуға және басқа азаматтарды құқыққа қарсы, қоғамға жат әрекеттерді жасауға тартуға жол бермеуге тиіс.

Мемлекеттік қызметшілер әріптестерімен қызметтік қарым-қатынасы кезінде:

1) ұжымда іскерлік және тілектестік өзара қарым-қатынасты әрі сындарлы ынтымақтастықты орнату мен нығайтуға ықпал етуге;

2) басқа мемлекеттік қызметшілер тарапынан қызметтік әдеп нормаларын бұзудың жолын кесуге немесе оларды болдырмау жөнінде өзге шаралар қабылдауға;

3) ұжымда әріптестерінің ар-намысы мен абыройына кір келтіретін жеке және кәсіптік қасиеттерін талқылаудан аулақ болуға;

4) әріптестерінің өз лауазымдық міндеттерін орындауына кедергі келтіретін әрекеттерге (әрекетсіздікке) жол бермеуге міндетті.

Мемлекеттік орган қызметінің мәселелері бойынша көпшілік алдында сөйлеуді оның басшысы немесе мемлекеттік органның бұған уәкілеттік берілген лауазымды адамдары жүзеге асырады. Мемлекеттік қызметшілер мемлекеттік қызметтің беделіне нұқсан келтірмей, пікірсайысты сыпайы нысанда жүргізуге тиіс. Мемлекеттік қызметшілер мемлекеттік саясат және қызметі мәселелері жөніндегі өз пікірін, егер ол:

1) мемлекет саясатының негізгі бағыттарына сәйкес келмесе;

2) жариялауға рұқсат етілмеген қызметтік ақпаратты ашатын болса;

3) мемлекеттің лауазымды адамдарының, мемлекеттік басқару органдарының, басқа да мемлекеттік қызметшілердің атына әдепке жат сөздер айтудан тұрса, көпшілік алдында білдіруіне болмайды.

Мемлекеттік саясатты жүргізумен, мемлекеттік органның және мемлекеттік қызметшілердің қызметімен байланысты емес мәселелер бойынша мемлекеттік қызметшілердің мемлекеттік органның атынан жарияланымдарына жол берілмейді. Педагогикалық, ғылыми және өзге де шығармашылық қызмет бойынша материалдар жариялауды мемлекеттік қызметші жеке тұлға ретінде тек өз атынан жүзеге асыра алады. Мемлекеттік қызметшіге сыбайлас жемқорлық көріністерін жасаған деп көпшілік алдында негізсіз айып тағылған жағдайда, ол осындай айыптау анықталған күннен бастап бір ай мерзімде оны теріске шығару жөнінде шаралар қолдануға тиіс.

ҚР «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңының негізгі нормалары мен шектеулерін баяндады. Мемлекеттік қызметте сыбайлас

жемқорлық тәуекелдерін алдын алу, мүдделер қақтығысына жол бермеу және жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру шараларына тоқталды. ҚР «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңының негізгі талаптарын баяндап, заңнаманы бұзған жағдайда қолданылатын мынадай құқықтық шараларға жеке тоқталды:

Қылмыстық жауапкершілік: ҚР Қылмыстық кодексіне сәйкес сыбайлас жемқорлық қылмыстары (пара алу, пара беру, делдал болу, өкілеттікті асыра пайдалану) үшін бас бостандығынан айыру, мүлкін тәркілеу және белгілі бір лауазымды атқару құқығынан өмір бойына айыру жазалары қолданылады;

Әкімшілік жауапкершілік: ҚР Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексіне сәйкес заңсыз материалдық сыйақы бергені немесе алғаны үшін ірі көлемде айыппұлдар салынады;

Тәртіптік жауапкершілік: ҚР «Мемлекеттік қызмет туралы» Заңының 67-бабына сәйкес мемлекеттік қызметке кір келтіретін тәртіптік теріс қылық жасағаны үшін атқаратын лауазымынан босату (мемлекеттік қызметтен шығару) түріндегі шаралар қолданылатынын хабарлады.

Сондай-ақ, сыбайлас жемқорлықпен күрес тек мемлекеттік қызметшілердің міндеті емес, ол барлық азаматтардың міндеті болып табылады. Сондықтан осы тақырыпта толығырақ айту үшін сөз кезегін Ішкі қауіпсіздік бөлімінің басшысы А.Әбутәліпке сөз кезегін берді.

А.Әбутәліп

Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V ҚРЗ «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңының 12-бабы 1-тармағының 4) тармақшасына сәйкес, жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың, оларға теңестірілген адамдардың (Қазақстан Республикасы Президенттігіне кандидаттарды, Қазақстан Республикасы Парламентінің немесе мәслихаттарының депутаттарын, аудан, облыстық маңызы бар қала, аудандық маңызы бар қала, кент, ауыл, ауылдық округ әкімдерін, сондай-ақ жергілікті өзін-өзі басқарудың сайланбалы органдарының мүшелеріне кандидаттарды қоспағанда), лауазымды адамдардың өз өкілеттіктерін жеке, топтық және өзге де қызметтік емес мүдделерде пайдалануға әкеп соғуы мүмкін әрекеттер жасауына жол бермеу мақсатында, аталған адамдар осы Заңның 13, 14, 14-1 және 15-баптарында белгіленген ерекшеліктерді ескере отырып, «егер мұндай әрекеттер осы тармақтың бірінші абзацында көрсетілген адамдардың қызметтік өкілеттіктеріне кіретін болса немесе олар лауазымдық жағдайына байланысты мұндай әрекеттерге (әрекетсіздікке) жәрдемдесе алатын болса, өз пайдасына материалдық сыйақыны, сыйлықтарды немесе қызметтерді қабылдауға жол бермеу» жөніндегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді өзіне қабылдайды. Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 5 шілдедегі № 235-V ҚРЗ «Әкімшілік құқық бұзушылық туралы» Кодексінің 677-бабына сәйкес, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамның не оған

теңестірілген адамның жеке өзі немесе делдал арқылы заңсыз материалдық сыйақы, сыйлықтар, жеңілдіктер не қызметтерді оларды ұсынған тұлғалардың пайдасына әрекеттер (әрекетсіздік) жасағаны үшін алуы, егер мұндай әрекеттер (әрекетсіздік) осы адамның қызметтік өкілеттіктеріне кіретін болса және бұл әрекеттерде қылмыстық жазаланатын іс-әрекет белгілері болмаса, – алты жүз айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде айыппұл салуға әкеп соғады. Осыған байланысты, материалдық сыйақы, сыйлықтар немесе қызметтер қабылдау туралы ұсыныс түскен жағдайда, олардан бас тартып, бұл туралы дереу өз басшылығына және ішкі қауіпсіздік бөліміне хабарлау қажет.

Департамент қызметкерлері мен аудандық, қалалық басқарма қызметкерлеріне Әдеп Кодексінің, ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс қимыл туралы Заңнама талаптарын сақталуы керек екендігін ескертілді.

Аяқталу уақыты: 16 сағат 40 минут.

Алимкулов Закредин Нурханович
(төрағалық етушінің Т.А.Ә.)**

Әбутәліп Ақмырза Ерхасенұлы
(хатшының Т.А.Ә.)

